

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravništvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Dejanja govore.

Pred volitvami smo. Zato se klerikalci kar tope same ljubezni do učiteljstva in kdor tej ljubezni ne veruje, ta je v njih očeh »največji škodljivec učiteljstva«, ta spada med »kliko«, ki je kriva, da se še niso regulirale učiteljske plače. Izgovarjajo se tudi na bivšo večino deželnega zbora, češ takrat so imeli liberalci priložnost, da bi izboljšali učiteljstvo plače. Res pa je, da se ima učiteljstvo že dvakratni regulaciji svojih plač zahvaliti edinole narodno-naprednim poslancem. In, ali ni učiteljsko pokojniški zakon zopet zasluga narodno-naprednih poslancev? To je potrdil celo sam dr. Šusteršič, ki je v seji deželnega zbora dne 24. novembra leta 1905. govoril takole: »Čuje se očitano, kakor bi deželni zbor tekem 10 let nič ne storil za učiteljstvo. To očitaje ni utemeljeno, kakor kažejo sklepi deželnega zbora. Če posežeemo nazaj do leta 1879., nahajamo zakon od 9. marca, kjer so se prvič sistematično uredili službeni prijemki. Tu so stalne letne plače od 400—600 gl. L. 1890. so se uredile učiteljske plače od 450—700 gl. Leta 1898. se je deželni zbor odločil od 500—800 gl. temeljne plače.« S tem so torej ovrženi vsi klerikalni očitki, da bivša liberalna večina ni ničesar storila za učiteljstvo. Da pa učiteljstvo ni doseglo popolne regulacije, ki jo je z gotovostjo pričakovalo, je pa edino kriva bila klerikalna obstrukcija in nihče drugi. Tukaj je Rhodus, tukaj pleš! Klerikalna obstrukcija je bila naperjena edinole proti učiteljskim plačam. To beremo zapisano z debelimi črkami med dr. Šusteršičevim govorom, ki ga je imel dne 8. novembra 1903 v Cerknici. Tu je slovesno oznanil, da se učiteljstvo ne bodo zvišale plače na noben način in dokler se ne izvrši volilna reforma, se ne bo razpravljalo v deželnem zboru o učiteljskih postulatih. Volilna reforma je izvršena, ni pa še govora o učiteljskih postulatih. Ko je bila volilna reforma pod streho, so pa stavili klerikalci (prof. Jarc) kot predpogoj za regulacijo učiteljskih plač zakon o šolskem nadzorstvu. Ta zakon je sankcioniran, a regulaciji učiteljskih plač ni duha ne sluha. Klerikalci učiteljstvo samo za nos vodijo — z obljubami. Zdaj se izgovarjajo zopet na državne preodkaze. Pa tudi v to jim ni dati vere in če država ne bo kar naravnost zaukazala, da se imajo ti preodkazi vporabiti izključno le v regulacijo učiteljskih plač, bodo še ta denar pobasali v strankarske namene. »Domoljub« piše v pamfletu, ki ga je priobčil dne 31. januarja leta 1907.: »Ne vinarja ne v poboljšanje učiteljem!« Kdor pa bere še druge klerikalne liste ter paznim očesom zasleduje v njih razne psovke in napade na učiteljstvo, bo lahko

izpoznal, kakšen namen imajo klerikalci z učiteljstvom. Najraje bi takoj danes spravili vse posvetno učiteljstvo s pozorišča ter jih namestili z redovniki in redovnicami. Slomškarji jim pa grade most v to dobo. Ta namen klerikalcev je izdal brez ovinkov »Novi List« iz Trsta, dne 24. novem. 1900, ki je napisal pamflet na učiteljstvo, da bi morala taka pisava tudi prvaku Slomškarjev odpreti oči. Člankar hvali na vse pretege redovniške šole, kako so bile dobre in poceni ter se na najnesramnejši način norčuje iz posvetnih učiteljev, o katerih piše: »da so »lumpje«, t. j. pijanci, ponočnjaki, babjeki in kar je takega več. Tem razmeram je mnogo krivo — nadaljuje člankar — redovnik —, ker imajo učitelji preveč prostega časa. V učiteljstvu se zapodi vsled zadolževanja itd. beda in ž njoo demoralizacija, ki rodi učiteljske rodbine, na katere z zasmehom kaže sleherni občan. Ali, kaj še posamezni člani učiteljstva! Tu je žalostnih, pomilovanja vrednih eksemplarov, ki končujejo svoje življenje v obupu in — bolnišnicah. Ni potem čudno, ako se učiteljstvo često pritožuje črez premajhno plačo. Bože! Ako bi se hotelo samo vse dolgove in druge »lepe« obveznosti učiteljev poravnati, trebalo bi vzeti v roke par milijonov! Učitelj vzgajaj in redi mnogoštevilno deco, ženo itd. a to vse iz svoje plačice, res ni čuda, da se tožbe za povišanje plače venomer množijo, kar vsega ne bi bilo treba pri — redovnikih (sic!) in srčno si moramo želeli nazaj zopet časov z redovniškim učiteljstvom.«

Tako je! Ali ste slišali, Slomškarji? In navzlic tem odkritim besedam si pa drzne »Slovenski Učitelj« pisati in farbatii javnost: »Duhovniške nadvlade nečemo. To trdijo naši nasprotniki, ker nam hočejo izpodmakniti tla med učiteljstvom.« To so prazne besede, dejanja pa govore drugače.

Slovenska zemlja.

IZ DEV. MAR. V POLJU.

Sijajen shod, ali — odkrito rečeno — grozna polomija dr. Šusteršiča.

V nedeljo dne 16. novembra t. l. je oklical naš brihtni in občeznani, občinski tajnik po maši kar pred cerkvijo, da se bo vršil en velik shod v ljudskem domu (po domače v čukariji), a samo za pristaše zloglasne S. L. S.

Na shodu bo govoril sam gospod deželni glavar dr. Šusteršič.

Kmalu na to res priderdra na stroške revnih in izzetih davkoplačevalcev zakurjeni deželni avtomobil, v njem sedi ponosni vojskovodja S. L. S. pričakuje nepregledno množico, katera naj bi njegovemu prihodu dodala potreben sijaj.

A pretreslo je mogočnika kakor da bi prišel pod mrzel tuš, ko zapazi, namesto nepregledne množice — samo 7 — reci in beri sedem navadnih kimovcov in podrepnikov slavne S. L. S.

Razume se, da bi se bil pri tako mnogobrojnemu številu zavednega občinstva? — shod težko vršil, radi tega so skočili poslušni lakaji dr. Šusteršiča hitro v bližnje gostilne po ljudi, ter so na ta način z velikim trudom spravili število zborovalcev na približno 30 oseb.

Seveda ni tudi manjkalo na shodu nečnega spola, in to pa že radi tega ne, ker je bil sklican v ravno iste prostore v istem času na preračunjen način shod radi volitev v obrtno sodišče.

Na shodu je gromovnik gospod dr. Šusteršič, kakor vedno ob vsakih volitvah delal vodo — to se pravi — obljuboval je Zadorbovcem vodo, kakor je na kratko, ali žalibog že večkrat povedal povzel direktno iz Save.

Voda se bo pretakala, kakor se sliši v starih bajkah, kar skozi sedem vasi, in sicer še skozi take, v katerih imajo v največji suši vode v izobilju.

Osrečene bodo po zatrdni zopetni obljubi z vodo vasi: Jarše, Obrije, Šmartno, Hrastje, Sneberlje gornja in spodnja Zadorbrova.

Srce, si poželijo li še več? —

Razume se, da ni pozabil zopet obljubiti, da bo kupila dežela most čez Savo pri Sneberjih, da se bo prihranilo denar, katerega so dosedaj plačevali za mostnino, da ga bodo lažje porabili za v kratkim zvišane davke kranjske dežele, katero tako imenitno upravljajo korifeje S. L. S. Vse to dobimo pa, po zagotovilu dr. Šusteršiča precej po volitvah, in sicer vodo, most, in kar bo pa izmed vseh obljub najbolj sigurno — zvišane davke.

Tako se je toraj končal sijajno klavern shod našega čidnega in poštenega glavarja dr. Ivana Šusteršiča v Dev. Mar. v Polju.

IZ RADOMLJA.

Kakor vam je gotovo znano, imel je tu kamiški dekan Lavrenčič shod, kjer je agitiral za Krika, češ, da je on fejš poslanec, ker S. L. S. je tekem 6 let toliko in toliko naredila. Pa tudi nedolžen je dr. Krek in ima še krancelj. Ljudje, ki so se shoda udeležili so kmalu začeli nekaj upiti — veste pri nas imamo v eni sami vasi več bircauzov, potem se lahko vpije. Včasih smo bili pri nas zelo liberalni: imeli smo »Bralno društvo«, vrag ve, kje je sedaj. Imeli smo Ciril Metodovo podružnico, šla je rakom žvižgat; eno knjižnico smo tudi imeli, menda od »Prosvete« iz Ljubljane, kjer je pa terjalkam in duhovnikom vzbujala Jurčičeva povest »Sosedov sin« poželjenje mesa — smo jo pa nazaj poslali.

Na delu za volitve.

Klerikalni, anter preži na volilce! Pozor!

Fejšt se nam je včasih tudi zdelo čez farje udariti, tako-le, če smo bili pri ta rdečem vinu. Ko se pa gospod kaplan prišli iz Kamnika, se je pa liberalcem še bolj fajn zdelo, ko so jih izvolili v odbor — pri nas se vsak rad da v odbor zvoliti — od tistega časa naprej smo pa klerikalci. Vedeli pa nismo prej nič, sedaj pa še manj. Včasih smo bili tako »napredni«, da smo eno dijaka menda zlasali, ko je dal našo mlekarino v »Domoljuba« — sedaj pa celo radi vidimo, če nas dajo v »Slovenca«, kar je še slabše. Takole se nam godi. Če pa kaj pogledat pridete, nikar po noči ne hodite, ker pri nas imamo Ču-ke.« — onjav une.

IZ ILIRSKÉ BISTRICE.

Kaplan oboževalec sv. Johance iz Vodice.

V pondeljek dne 17. t. m. se je vršil semenj v Il. Bistrici, prodajali so se tudi »Vodiški čudeži«, in že koj ob početku semnja se je pojavil en kaplanček in je pokupil hitro za vsako ceno vse »Čudeže«. Ko so ljudje izvedeli ta čin kaplančeka, so si hoteli na vsak način preskrbeti to čudodelno knjižico in postalo je naenkrt veliko povpraševanje po »Čudežih«. Čudno se je zdelo ljudem, da je ta kaplanček tako iskren in prepričan oboževatelj »Johance«, njemu ne zadostuje, kakor navadnim zemljanom, po 1 čudež, ampak njegova gorečnost in oboževanje svetnice so ga navdušile tako, da se ni radostil z enim samim eksemplarem, ampak je vse kolikor jih je mogel na sejmšču dobiti — pokupil. Govorilo se je splošno o tem in splošna sodba je bila, da smo lahko Kranjci veseli in zadovoljni, da imamo kaplančke, ki so tako iskreni in preprični oboževatelji sv. Johance iz Vodice. Ker duhovniki tako marljivo kupujejo in čitajo »Vodiške čudeže«, bi bilo dobro

da bi jih še mnogo po deželi poslali — da pridejo tudi drugim ljudem v roke.

Iz Voloske-Opatije

Samomor. Že 9. novembra t. l. odšel je pri opatijski pošti nastavljen poduradnik Josip Krese od doma, da se ni vedelo kam. Žena, kakor hčerke bili so v skrbeh, ko ga ni bilo domu o pravem času a še bolj jih je pa skrbelo, ko ga tudi drugi dan ni bilo. Šle so k policiji in prijavi, da moža ni domu, a policija je takoj ukrenila potrebno, in tudi v novinah se je razglasilo, če kdo kaj ve, kje se nahaja naj to naznani opatijski policiji. Ves trud je bil pa zastoj. 17. novembra t. l., ko je prišel zjutraj travo kositi neki Blaž Dri iznad vile Friedrichshof, na Lipovici v predmestju Voloskem, pa zagleda pod zidom imenovane vile nekaj črnega, gre pogledat kaj je in opazi, na svojo veliko začudenje, viseti, oziroma klečati, obešenega možkega, katerega se je potem spoznalo za izgubljenega Antona Kreseta. Mrlič je že grozno izgledal in tudi eno roko so mu že podgane pojedle. Vzrok samomora je bojazen pred operacijo. Pokojnik je bil zglede oče, vedno tizen in zelo zaveden Slovenec.

Še nekoliko o opatijskem »Casinu des Entragers«. Mnogo se je že pisalo o tem opatijskem »zlu« če ga že hočemo tako imenovati, ali prav z »odprtimi knjigami« se pa le še ni prišlo na dan in to z raznih vzrokov. Namen tega članka pa je, javnost malo boljše seznaniti s to afero, ki je ravno sedaj po vsih novinah na dnevnem redu. — Casino sam po sebi ni bil tako veliko zlo za Opatijo kakor se ga opisuje, ampak je bil po drugi strani zelo koristen. Casino prispeval je v razne dobrodeltne namene velike vsote, ki so ostale v

LISTEK.

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

Zagotavljam vas, da je to v nesrečo gospodične Gilberte Rošegiljske.

»Zakom vam ne dovoljuje, imenovati jo tako.«

»Naj bo; zagotavljam vas, da mi skrivate naslov gospodične Gilberte Lemetrove v njeno lastno nesrečo. Verjemite mi, da ji imam povedati in pojasniti marsikaj. Gospod Roajané, vi, ki jo ljubite ... vi, ki imate v svojem življenju gotovo edini namen, storiti jo srečno.«

»Ze dvajset let sem živel edino temu namenu.«

»In vi bi preperečili pomenek, ki mora nujno izpremeniti njeno čuvstvo in njeno življenje ter ga obrniti na pot zmage in vrnitve zaslužnih pravic.«

»Gospod grof!« Je vzkliknil vtarec obupno, »ne izkušajte me! Šaj vam pravim, da sem obljubil!«

»Ona sama bi vam očitala enkrat, da ste molčali trdovratno ... napram meni, ki sem bil odposlanec miru in radosti.«

»Ali, se je uprl Florestan s poslednjimi očmi, »če pa ona sama hoče ...«

»Eh, tudi vi veste prej ko ne, koliko so vredne zaobljube, storjene v jezi zaljubljenecv. Žak in Gilberta sta vendar zaljubljenca ... ljubita se.«

»Ona ga ne ljubi več ...«

»Ona ga ljubi še vedno, kajti jeza ... to veste z mano vred ... ni še nikoli zamorila prave ljubezni. Nikoli!«

»To je resnica!« Je zamrmral Florestan, ki mu je zmanjkovalo tal pod nogami.

»In če silim v vas tako trdovratno, silim zato, ker imam tudi jaz gorko simpatijo do te deklice, ki sem ji že enkrat otel življenje. Dajte mi, da jo otmem tudi zdaj ... da rešim njeno srečo! Ali se ne spominjate več, kako je bilo tam doli, na Valmijškem nabrežju?«

»Ah, Bože, da, spominjam se!«

»Mari menite, da to ne ustvarja vezi! Tisti dogodek mi pač daje pravico, da vam smem reči: Zdaj izkažite vi mojemu posinovljencu to, kar sem storil jaz otroku vašega srca ... Zakaj moj ubogi sinko je nevarno bolan. Še včeraj se je bal zdravnik za njegovo življenje; mati in sestra mu plakata, babica njegova se je zrušila pod težo svoje bolesti ... In zdaj je vrsta na meni, da vam klikčem: Na pomoč — na pomoč! ...«

Ah, Florestanu je bilo zmanjkalo tal pod nogami. Bil je podoben utopljenču, ki išče še rešilne veje, dasi se čuti izgubljenega ...

»Ali ... saj le ni tu ...«

»A kam je šla?«

»No, kam drugam, kakor k svojemu staremu očetu?«

»H Gregorju Lemetru! On torej ve ... on je vedel? ...«

»On ve, da ... Toda pred manj kakor osmimi dnevi ni vedel še ničesar, ne tega, da je njegova hči mrtva, niti tega, da je Gilberta na svetu. Ona sama mu je povedala vse, ko je prišla k njemu.«

»To je ... v Bisjeri?«

»Gozdar Gregor ne živi več v Bisjeri. Odkar je stopil v pokoj, se je naselil v Šansneju; sicer pa to ni daleč od ondot. Vedite pa, da ste mi prišli baš o pravem času izvabiti to vest: čež par dni ne bi bili našli nikogar več ...«

»Zatorej se mi zdi, da nekaj pospravljate v stanovanju!«

»Pripravljam se, da odrinem za svojim otrokom, gospod grof; namenila sva se zapustiti Pariz. Zdi se mi, da imam s svojimi petinsedemdesetimi leti pač pravico do pokoja.«

»Gotovo.«

»In ta pokoj si hočem privoščiti tam doli, pri Gilberti ...«

»Ne upam si vas prašati ...« Je dejal grof d'Ormoa obotavljaje se. »To se pravi ... gotovo imate gmotna sredstva, da si morete privoščiti zasluženi počitek.«

»Tako le okrog dvanajst sto frankov rente,« je odgovoril stari Florestan ponosno. »Malo je, vidite, a vendar predstavlja to malce petin-

petdeset let dela in truda, izmed katerih jih nekaj ni bilo brez slave.«

»Gotovo, gotovo,« je kimal grof, misleč na vse druge reči. In zdajci je prašal:

»Ali ste premislili dobro, gospod Roajane? ... Gospodična Gilberta pa vi ... dvanajst sto frankov rente ... Saj gospod Lemetre gotovo ni premožen: kje pa se naj nabere denarja v svojem poklicu?«

»Motite se, gospod grof; on je bogat.«

»On!«

»Podedoval je sestro — baš tisto, h kateri se je takrat zatekla uboga Gilbertina mati ...«

»Ah, spominjam se: tisto, ki je umrla med obleganjem Pariza. Torej je bila bogata?«

»Zapustila je lepo premoženje.«

»No dobro; tako sem vsaj potolažen zaradi gmotne strani njenega sedanjega življenja ...«

»Gilbertinega? Oh, ona je doma, v Šansneju, v hiši svojega deda, kjer ponuja staremu prijatelju согласно z Lemetrom gostoljublje ... in jaz, to se razume, se ga ne branim, dobro vedoč, da me vabita od srca.«

»Pa kadar bosta vidva z njenim starim očetom že obadva v naročju Abrahamovem — ali se vam zdi naravno, da ostane vaše dete potem samo na svetu?«

»Oh ...«

»Vi ji dajete očete. Jaz li hočem dati moža, vam pa vnuke, da jih boste učkali na kolenih.«

»Oh!« je vzkliknil Florestan ves ganjen. »A ne, to je nemogoče ... Ona ga ne ljubi več ...«

»Niste si upali priseči tega. A jaz vam prisežem, da ga ljubi še vedno. Toda zdaj, ko vem, kje je ...«

»Kakor bo volja božja,« je odgovoril Florestan ogibljivo. Eh, on je vedel, da drži, kar pravi njegova Gilberta!

Grof d'Ormoa se je poslovil in se vrnil v Varenko ulico, dočim se je vrnil stari režiser k svojemu pospravljanju, premišljuje sam pri sebi:

»Zdaj moram samo gledati, da ne pade kakaj odgovornost na moje rame; ne povem ji torej niti besedice o tem, kar se je zgodilo danes. Rekla bi mi, da sem star kletun, iz katerega izvabijo vse, kar komu drago. Gotovo bi se nejevoljila name ... Ne, ne, molčimo rajši ...«

LVI.

Kadar se vmešajo mlada dekleta

Ko se je poslavljaj od Florestana, je bil grof d'Ormoa v večjih skrbeh, nego je maral pokazati.

Z begom Gilberte in Florestana je bil postal položaj mnogo zapletenejši.

Namenila sta se v Šansnej — kako daleč! — in v hišo, o kateri je slutil že naprej, da bo težko prodreti vanjo. Zato je ugibal, vračaje se v Varenko ulico:

»Kaj mi je storiti?«

(Dalle.)

Opaciji in Casino je takorekoč tudi glavni faktor, ki je pospešil gradnjo zdraviliške palače v Opatiji s tem, da je prevzel lep del stroškov na svoja pleča brez katerega dela je nadaljše delo okoli zdraviliške palače naravnost nemogoče, neizvedljivo. Toraj »Casino« kakor tak, ni škodoval in tudi nikoli ne bi škodoval Opatiji, kakor zdravilišču niti kot mestu, ampak tisti ki je škodoval in bi tudi nadalje škodoval, so pa le osebe, ki so to molzno kravo imele v svojih rokah. Casino, pod nadzorstvom občine ali kurkomisije ali pa obeh dveh, bi bil pa kaj privlačljiva sila za bogatino in sploh za ljudi, ki morejo riskirati pri igralni mizi nekoliko sto in tudi tisoč kron, pa tudi revnejšim bi mogla biti kdaj sreča mila, kar bi pod bivšim nadzorstvom nikoli ne mogel biti slučaj. Laž je pa, kar pišejo nekatere novine, da se je vsled tega, ker so zaigrale večje vsote že več oseb ubilo. To ni res. Znan je le en slučaj in še to človeka, ki je na Ogrskem gotov znesek defraudiral in si je hotel z ostankom tega zneska priigrati v Opatiji celi defraudirani znesek, kar se mu pa ni posrečilo in ni mu preostalo drugega, kakor vzeti pihalnih v roko in s tem likvidirati svoj dolg. Naj ne mislim kdo da hočem zagovarjati igralnico kakor tako. Niti na misel mi ne pride. Moj namen je le stvar prikazati javnosti kakor faktično je, in pa protestirati proti vpitju sedaj, ko se je vendar tedaj, ko se je Casino ustanovilo, to ustanovitev ravno od tistih, ki sedaj najbolj kriče, odobraval. Povdarjam pa, kar mi mora priznati vsak človek v Voloski Opatiji, ki pozna razmere dobro, da Casino pod dobro kontrolo oblasti, ne bode nikoli škodoval Voloski Opatiji, ampak nasprotno zelo koristil, če se drži daleč od njega koritarje, ki so zakrivil, da je prišlo tako daleč, da se je ta igralnica po vsem svetu razpila kakor prava razbojniška luknja.

Opatija dobi novo cerkev. Ali nismo srečni mi tu v Opatiji? Sedaj bomo imeli kar 4 cerkve: dve v Voloski in dve v Opatiji. Za to novo cerkev, ki se že pridno dela, se je naberačilo okoli en milijon kron in se še nadalje berači, to je, za predmet, ki je popolnoma nepotreben v temu našemu kraju, ampak koristen za pašenje lenobe belokutarjev, ki bojo pridno pomagali zabijati nemške žeblje v most od Balta do Adrije. Smo pač v krščansko katoliški državi.

Kaj je z bolnišnico v Voloski? Ze leta in leta nabira se denar za sezidanje bolnišnice v Voloski, ki bi bila tako potrebna, pa se še do sedaj ni nabralo toliko, da bi se s zidanjem moglo pričeti. Če je pa treba zbirati denar za nepotrebne cerkve, se ga pa v kratkem nabere kar milijon. Prva bližnja bolnišnica je na Reki, na ogrskem teritoriju, kamor se mora pošiljati bolnike ne samo z Voloskega okraja, ki je mimogrede rečeno, eden največjih v Avstriji, ampak tudi iz otokov in drugih istrskih krajev, a poleg bolnikov tudi lepe tisočake na leto za njih oskrbo. Slavne naše c. kr. in ne c. kr. oblasti bi pač bolje storile, da se malo več brigajo za toli potrebno stvar kakor je bolnišnica, a cerkve naj pustje le kutarjem, ki tako nimajo drugega dela kakor skrb za svoj trebušček.

Ravno ta nam je še mankal. V tekočem mesecu počastila nas je naša slavna vlada zopet s tem, da je poslala k okrajnemu glavarstvu v

Voloski komisarja, ki ne zna ni besede hrvaški niti slovenski, a poleg tega nosi slavno ime Isor Stern. Ko se bode iz kakšnega slovarja naučil par hrvaških ali slovenskih besed pa bode uradoval: »Ti pasla tvoja trava na moja krava,« in s tem bode že zadoščeno zahtevam v čisto hrvaško-slovenskem okraju. Merodajni faktorji naj vprašajo na merodajnem mestu če se nima drugega dela kakor zbijati take neslane šale.

Stajersko.

Waldpoet. Naši štajerski renegetje se zopet zvijajo v nacionalnih krčih. Zgodilo se je nekaj nezaslišanega, nekaj nečuvnega: njih »Waldpoet«, njih Peter Rosegger je zgubil Noblovo nagrado za literaturo. Čehi so bili toli predrzni, da so protestirali proti taki nagradi možu, ki je nam Slovencem hotel zadati s svojo dvemiljonsko zbirko narodni smrtni sunek...! Naši renegetje pa so že kar naprej vriskali v nadi, da dobi P. Rosegger Noblovo nagrado in postane s tem — še večja reklama za milijonski sklad, širom sveta. Vse to se jim je preprečilo, vsi ti upi so splavali v zadnjem hipu po vodi. P. Rosegger, ta vzor - mož, ne postane deležen največjega odlikovanja svetovnih mož, dasi so njegovi duševni proizvodi večji od največjih, zlasti pa od umetnikov - pisateljev Slovanov! P. Roseggerjeva dela splošno ugajajo; tudi med nami se jih je mnogo bralo — in z zanimanjem bralo. Če so dovršena v toliko, da zaslužijo tako visoka odlikovanja — nas malo briga. Vemo pa, da so v trenutku, ko je njih avtor izmislil smramoto, narode ubijajočo milijonsko zbirko, zgubila ves oni čar, vso ono lepoto, ki so jo dotle imela. Umevno! Prej se je možu pripisovalo dušo, srce... Pozneje pa se je videlo, da njegov dušni nivo ne presega niti polovičnosti, da — da je celo lahko brutalen. Bledsteča skorja je zakrivala gnilo vsebino. Kaj takega se pa ne sme in ne more odlikovati z najvišjim odlikovanjem, z najvišjo nagrado. Tega pa seveda ne razume renegata kri. Dobro! tako!

Maribor. (»Ubogi možiček.«) Reklama za to burko, zlasti po časnikih, je bila zelo bombastična. Bali smo se večera — a bili smo vseskozi očarani. Tako izvrstno izvedene burke še naš oder ni videl, naše občinstvo še ni gledalo. Zgodilo se je celo, da sta dva diletanta žela pri odprti pozorniki kolosalen aplavz! Zagorjema priznava; je svoj tip, ki mu je zvest ostal tudi tokrat. Emereucija nas je tudi tokrat očarala, a Adela postaja v pravem pomenu besede »naš punček«. In Filip! Kako krasno je bil kopiran! Ne bomo ga zlepa pozabili. Florijan je tudi tokrat bil, kot vedno, naš stari znanec, ki je že po sebi pol jamstva vsaki igri. Bučarju so nekateri zamerili »Preleka!« Vloga zahteva posebno narečje in priznati mu moramo, da se mu je kaj dobro prileglo; pa tudi igral je vrlo dobro. Anči je bila dobro razpoložena in kaj živahna. Ahačič (g. Molek) je bil za počrt izboren. Jelislava, že toll časa pogrešana, stara znanka, je bila ljubka in dovršena, kot svoj čas. Tudi Rajakovičeva je bila izborna. Pohvalno pa moramo omeniti tudi Suhadobnikovo, Rogla in konečno tudi Franca. Tehnično vodstvo je postavilo zlasti za II. dejanje krasno sceno, docela novo. Orkester »Glas, društv.« je izborno krajšal odmore

in dal par lepih komadov. — Splosno je bila igra zelo živahna, točna in tudi tehnično dobro razmerjena, zaslu-ga g. režiserja Moleka. Želim, da bodo tudi prihodne burke tako srečno izbrane. Ali bi se »ubogega možička« ne dalo ponoviti!

Sv. Benedikt pri St. Lenartu. (Roparski napad.) Dne 9. t. m. je prišel v Golobovo krčmo viničar Jakob Kramer s svojima otrokoma in pil nekaj malega. Ko je plačal, je pokazal list (odslovni) deželne brame in v njem bankovcev za 130 K. Ko se je vračal domu, ga je pri tamošnji brvi, kakšnih 150 korakov od krčme, v temi nenadoma napadel nek neznanec, ga dvakrat sunil v prsi, podrl na tla pokleknil nanj in mu izmaknil omenjeni denar ter zbežal. Prijeli so nekoga S. Kaučiča, ki se je četril ure pred Kramerjem odstranil iz krčme. Kaučič taji in tudi denarja pri njem niso našli.

Šikarce. (Dete utonilo.) Zakonska viničarja Ferlič sta šla pred par dnevi v bližnji gozd, grabit stello, seboj sta imela tudi oba otroka. Proti 11. uri sta ju poslala domu. Spotoma je prišla triletna deklica preblizu mlake posestnice Marije Knehtl. Par ur pozneje so jo potegnili utopljeno iz pol drug meter globoke vode.

Studenci pri Mariboru. (Občinske volitve.) V Studencih pri Mariboru se vrše dne 25. in 28. t. m. občinske volitve. Tudi lani so bile, a ker so se nepravilno vršile, so bile razveljavljene. Že lani pa so se jih udeležili tudi tamošnji Slovenci, in sicer v II. volilnem razredu. Za leto se pripravljajo nekaj sličnega in bilo bi želeli, da se jih brez izjeme udeležijo vsi Slovenci. Teren je zelo ugoden in če vsak drži svoje dolžnosti, bi bilo prav lahko, si osvojiti tu trdno postojanko. Da bi bilo to skrajno potrebno, ve vsakdo. Studenci, v katerih ni niti pet rojenih Nemcev, pač pa pretežna večina Slovencev, imajo za gospodarja razne Nemce Juritschogeva kalibra. Kdor pa ima le malo možgan, ve, da ga ni nesramnejšega zatiralca, kot so narodni janičarji — renegati. Ne le, pokazati svetu, kako urnebesno nesramna laž je trditve, da v Studencih ni Slovencev, marveč tudi pokazati, kako nesramno gospodarijo doslej »Nemci«, je častna dolžnost vsacega Slovenca, ki ima le kolikor toliko časti v sebi. A pokaže tudi lahko vsakdo, da ni le takrat Slovenec, kadar jemlje dobrote svojih sorjakov, marveč tudi takrat, kadar treba iti za narodne interese, narodne svetilne v bol. Deco se nam ponemčujel in kaj je dražjega na svetu, kot ravno deca. Katera mati in kateri oče pa more biti vesel svojega otroka, če zaničuje govorico svojih roditeljev? Otroke nam ponemčujajo, da postanejo potem ubijalci svojih, zapeljujejo jih k nebrzdanemu življenju s pomočjo turnarjev, da se sramujejo in zaničujejo svojih staršev! Kdo bo to trpel in gledal?

Goriško.

»Novi Čas«. listič raznih dr. Krekov se je zopet vzdignil nad oblake oznanjuje moralno. Bravo! — »Vodiški Čudeži delajo res čudeže. Ubogi uredniki »N. Č.« ne vedo, kaj bi delali, kakor kameleon izpreminjajo barvo — zagore, prebledi — a ne pomagaja nič! »Dan« je tisti list, ki jim prinaša smrt. Ko pride »Dan« izgine noč. Oni čuti, da propadajo na Goriškem, ker se hitro širi naš list.

— nekaj morda lepe — nagrobnice. Pevcem so tako prešle v meso in kri, da jim zdaleka ne pride na misel učiti se novih nagrobnic, ki jih Slovenci vendar nimamo tako malo. Prav lepo izbiri ima Maroltova zbirka, tudi drugod so raztresene. Med starimi je edina »Blagor mu, ki se spojiče« s svojo pomenljivo drugo kitico, ki je pa nikoli ne pojo. »Človek glej dognanje svoje« in zlasti »Nad zvezdami« z nesrečnim iz nemščine prestavljenim tekstem bi za vselej lahko ostale v arhivih pevskih društev in bi tam same čakale sodnega dne. Nekaj povsem novega pa smo slišali pri pogrebu prerano umrlega slikarja Groharja, ko so se prijatelji in znanci poslovili od pokornika ne sveto temveč za narodno pesmijo »Vigred se povrne«.

Vigred se povrne, vse se oživi, tratica pogrne se s cveticami.

Drobne ptičice pojo tam v domačem gaj, al' prijatelja sem nazaj nikdar več ne bo.

Kako priprosto in vendar lepo je narodni pesnik izrazil v prvi kitici in v polovici druge kitice hrepenenje po pomlad! Vse se takrat oživi, poje in gaj, ptičice pojo in rožice cveto: v par stvkih imaš naslikano krasoto rajске pomladi! V zadnjih verzih pa izzveni veselje v žalosti:

Zato pa bruhajo Jezo. Kdor si želi konca hinavskega klerikalizma, ki se izteguje kakor polip po našem Primorju, ta naj širi »Dan«.

Nedeljska predstava drame »Žetve« v »Trgovskem domu« je izpadla v vseh ozirih dobro. Od »Charlejeve tetke« pa do »Žetve« je bil velikanski skok, ki ga nismo pričakovali. Gospoda Sedej in Stanovoy nista mogla biti boljša. Dobro so igrali vsi. Občinstva je bilo mnogo, ali žal tudi dosti takih, ki se smejejo največji tragiki.

Pijani vojaki. Mi smo vajeni vojaških razgrajanj in se nič ne čudimo, če se včasih med seboj pobožajo. Zadnji čas pa so se začeli pravi škandali. Vojaki se večkrat opijanjajo in se potem pretepajo. Tako tudi v nedeljo ponoči. Na več krajih so se vršili vojaški pretepi. Tudi več civilistov je bilo ranjenih. Razgrajaje so morali lovitvi po mestu, da so jih lahko zaprli.

Dnevni pregled.

Grozno se jeze naši Nemci, ker ni dobil Rosegger 180.000 Noblove nagrade, da bi dal te tisoče za pomnevanje slovenskih otrok. Najbolj kriče zdaj Nemci nad Čehi, češ, da so oni to dosegli. Mi Slovenci moramo biti res Čehom hvaležni, da so protestirali, da se ni Nobelov denar napačno porabil. Nemci sedaj slave Roseggerja kot apostola miru — menda zato, ker je proglasil smrtni boj proti Slovencem. Rosegger je pred 20 leti bil tudi v Pragi in je hotel na kolodvoru kupiti sadja. Prodajalka pa mu je rekla: niks dajč. Rosegger je bil baje užaljen. Od takrat ni mogel Čehov. In sedaj so mu onemogočili Nobelovo nagrado. Renegeti in nemčurji naj se potolažijo. Najprej je treba kulturno živeti doma — potem se šele kazati pred svetom. Nas veseli, da bo svet ob tej priliki slišal, koliko je vredna nemška kultura na jugu.

Po Einspielerjevi slavnosti so se še zastopniki raznih slovenskih pokrajin in so se posvetovali o tem, kako bi se na najbolj primeren način proslavila 500letnica, odkar je bil na Gosposvetskem polju ustoličen zadnji korotanski vojvoda. Sklenilo se je, da se bodo za to slavnost leta 1914. vršile velike priprave. Mohorjeva družba bo izdala primerno knjigo, v kateri bo pojasnjena naša davna zgodovina brez zavijanja. Izdala za ljudstvo še druga posebna knjižica, ki bo popisala, koliko je trpel slovenski narod od te dobe. Na gosposvetskem polju bo velika slavnost, ki se je bodo udeležili zastopniki vseh slovenskih pokrajin. Dne 16. marca bo po vsem Slovenskem šole prost dan, kakor dne 18. oktobra t. l. Vlada bo dala vsem učiteljem naročilo, da pojasnijo mladini zgodovinski pomen tega dne. Da se Nemci nam revanžirajo za proslavo bitke pri Lipskem, bodo tudi oni proslavili ta dan po vseh mestih v vseh šolah. V znak priznanja bodo povsod dovoljene slovenske trobojnice. Za stvar so se posebno zavzeli zastopniki S. L. S., da pokažejo svojo ljubezen do trobojnice. Slavnostni govor bo imel prof. Ilešič. »Slovenec« se strogo narahi, da ga zaradi tega ne sme dolžiti antipatriotizma in veleizdajalstva. Izreklo se je še več lepih načrtov za delo na Koroškem — žal, da se vsi ne bodo dali uresničiti.

prijatelja ne bo nikdar več nazaj. Ta pesem, zapeta ob grobu prijatelja seže v srce in pri Groharjevem pogrebu nisi videl suhega očesa...

Materi zemlji so izročili letos drugega moža, Sokola in planinca dr. Kušarja. Vse je čutilo ob njegovi smrti bridko izgubo, ki je zadela že itak redko vrsto mož-značajev. Pevci so se od njega poslovili — z narodno pesmijo:

Gozdlič je že zelen, travnik je razcveten, ptički pod nebom veselo pojo.

Ptički jaz vprašam vas, al' bo že kmal' pomlad al' bo že skoraj zelena pomlad?

Pomlad že prišla bo k' tebe na svet' ne bo, k' te bodo d'jali v to hladno zemljo.

Zopet pomlad in veselje, ne dočakaš ga, moraš v hladno zemljo. Otožno besedilo, še otožnejši narodni napev, za vraga se ne zdržiš solzi!

Na idejo narodno pesem vpeljati kot nagrobnico je prišel skladatelj in znani harmonizator narodnih pesmi, Oskar Dev. Odel je omenjeni pesmici v temne, mirne žalne akorde, kar se mu je jako lepo posrečilo. Naj se pevška družva zdramijo tudi kar se tiče nagrobnic, naj ne lajnajo starih pesmi, naj sežejo rajše po narodnih nagrobnicah, ki jih je izdala Učiteljska tiskarna!

Dr. Susteršič je gratuliral na Einspielerjevi slavnosti, češ, da »se bodo tudi slovenskemu Korotanu vremena zjasnila.« Brzjavke so po ceni za bogate ljudi. Tudi citirat Prešernove verze — ni težka stvar. Težje je — kaj doseči — zato dr. Susteršič pošilja brzjavke in citirane verze — ko pa so se delili volilni okraji, je bil tako popustljiv, da so bili celo koroški klerikalci nanj hudi.

Slovenecva» nesramnosti. Einspielerjeve slavnosti se je udeležil za »Slov. Matico« preds. prof. Ilešič »Slovenec« pa ga pri poročilu nesramno napada, češ, da se je vsilil. Ako bi prof. Ilešiča tam ne bilo, bi najbrže pisal, da ni storil svoje dolžnosti in da je strankar. To je nesramnost. Ako je katoliški shod in Einspielerjeva slavnost eno in isto — potem se ne čudimo, da propada Korotan.

Hipnotizerja bo treba. Da bodo zunanji ministri morali nastopati kot čarodelci — no tega ni nihče pričakoval. Marsikaj se je moralo zgoditi že na ljubo avstrijskim zunanjim ministrom — toda na vse pa le še nisimo navajeni. To kar nam to pot nudijo delegacije — to pa presega že vse meje. V delegacijah bo namreč govoril tudi Berchtold in dati bo moral poročilo o letnem dobičku in izgubi. Berchtold pa tega ne namestava — on je oznanil strmečemu svetu, da bo dokazal, da je bila njegova politika to leto sila plodonosna in da je on dosegel velikih uspehov! največji je ta, da je ustanovil Albanijo. Ker pa s tem ni dosegel ničesar drugega kakor, da je našel hranilnico, kamor se denar brez obresti naklada in od koder ga nikdar več ne dobiš nazaj — zato Berchtold svojih poslušalcev o dobičku svoje politike ne bo mogel drugače prebricati, kakor če bo čaral. Najeti si bo moral še enega hipnotizerja, da bo lažje delal s poslušalci, kakor se mu bo zdelo.

Prva obletnica osvoboditve Bitolja. Tam doli na skrajnem jugu povečane in razširjene Srbije, v velikem in lepem mestu Bitolju, se vrši danes velika proslava: Bitoljčani proslavljajo prvo obletnico svojega osvobojenja izpod turškega jarma. Te priprave se sicer vršijo že precej časa po celi Novi Srbiji, po vrsti kakor je posamezne kraje srbska armada osvobodila, ali bitolska proslava se vrši v posebno velikem obsegu, prisostvuje ji prestolonaslednik Aleksander kot poveljnik prve armade, ki je Bitolj osvobodila, dalje člani vlade in razna odposlanstva iz prejšnjih mej Srbije, to pa zato, ker za Bitolj se Srbija ni vojskovala sama s Turčijo, temveč pozneje, ob reki Bregalnici, tudi z Bolgarsko, ki je hotela Srbiji otepi plodove krvave in težke bitolske zmage. 19. novembra lanskega leta zgodaj zjutraj so Turki zapustili svoje položaje okoli Bitolja in zbežali v kolikor jih niso Srbi zajeli, proti Albaniji, okoli pol dneva so pa začeli korakati srbski polki v mesto, ki jih je z nepopisnim navdušenjem pozdravljalo. Sedaj je Bitolj že eno leto v srbskih rokah in praznuje to lepo in veselo obletnico. Naj ostane to lepo mesto vedno srbsko in jugoslovansko!

Milan Pribičević. Milan Pribičević — znan izza veleizdajniškega procesa — je postal major. Bolezen, ki si jo je nakopal vsled nečloveških naporov pred Drinopoljem in v Macedoniji, je srečno prestal.

Mir na Balkanu. Med vsemi državami, ki so se bile vlvansko jesen, je že podpisan mir, le ne še med Srbijo in Turčijo. Sedaj se pa poroča, da bodo pogajanja med obema državama kmalu končana in potem bo mir podpisan.

Saksonski kralj na Koroškem. Na Koroško je dospel saksonski kralj ki ima v Ziljski dolini na Brdski planini pod Poljubnikom krasno lovsko kočjo, kamor se pada na lov.

V Polhovem Gradcu in po okolici se razširjajo zanimive novice o nekih 24.000 kron, ki so baje izginile iz hranilnice. Ljudje marsikaj šepetajo. Tudi mi bomo kmalu več o tem pojasnili. Čudno, da se na zadnjem shodu v Polhovem Gradcu ni o tem govorilo.

Iz ljudskošolske službe. Za suplentinjo v Hrušici je imenovana namesto obolele učiteljice Marije Kralj bivša provizorična učiteljica v Borovnici Albertina Bajdič, na njeno mesto pa pride v Borovnico absolvirana kandidatinja Marija Petrič. Za suplentinjo v Dobrovi je imenovana namesto obolelega nadučitelja Franca Fabinca absolvirana kandidatinja Kristina Rogar. — V brezplačno prakso je vstopila na četrto mestni slovenski deški šoli v Ljubljani absolvirana kandidatinja Josipina Likozar. Za prov. učiteljico v Ribnici je imenovana absolvirana uč. kandidatinja Josipina Oberman.

Iz Maribora. (Javno predavanje.) Tretje izmed javnih, poljudnih predavanj, ki jih prireja v letošnjem zimskem času podravška podružnica akad. fer. društva »Prosveta« v mali

JOS. ŠEST:

Bajka o pesniku in njegovih treh sinovih.

Živel je pred časom modern pisatelj in se preživljal skromno od perversnosti in od utrinkov misli. Ko je začutil, da se mu bliža zadnja ura, je zbral svoje tri sinove krog sebe in govoril najstarejšemu, ki je bil velik in plavalas:

»Zoveš se Uživanje. Pojdi in poišči si najlepšo ženo. In ko jo najdeš, imenuj jo srečo, in odpovej se vsemu drugemu. Tako dosežeš blaženost! Blaženost je globočina, in globoko je samo hrepenenje, ker je brez konca. Ničeva je resnica, kajti ona je cilj!«

Tedaj je pokleknil najstarejši in čudo se je raztegnilo preko njegovih misli. Drugi je bil kostanjelas, ponošen, in luč je bila v njegovih očeh. Temu je govoril:

»Zoveš se Moč. Pojdi v svet in poišči si najlepšo ženo. In ko jo najdeš, imenuj jo žensko, in odpovej se vsemu drugemu; tako dosežeš blaženost. Blaženost je globočina. In globoko je samo zmaga brez mel, in če se združiš, lahko vladaš!«

Tu je dvignil drugorojenec ko-brlolaso glavo, in vrisk je plapolal v njegovih očeh. Najmlajši je bil črnolas in šibke postave. Kot žica so bili njegovi lasje. Temu je govoril stari:

»Zoveš se Znanost. Pojdi v svet in poišči si najlepšo ženo, in ko jo najdeš, imenuj jo poželenje — in vžival jo! Tako dosežeš blaženost! Blaženost je mir. Mir je samo po utešenem poželenju, in dokler ni kri umirjena, ne more glava mirovati. Ubranost pa je mati misli!«

In najmlajši je dvignil glavo in strmel dolgo v praznino — popravil kodre s čelo in vстал.

Na to je stari umrl.

Najstarejši je šel v svet in si poiškal najlepšo ženo. In ko jo je videl — jo je vžil do dna. Potem je postal pietist in umrl.

Drugi je šel tudi v svet in poiškal najlepšo ženo. In ko jo je premagal — jo je vžival do sitega. Potem je postal župan v nekem malem mestu in umrl.

Samo tretji je ostal doma. In ko so njegovi udi oveneli in se njegovi žvici osušili — je napisal knjigo o seksualnem vprašanju in če ni umrl, živi še danes.

Dve nagrobnici.

I. Gozdlič je že zelen. II. Vigred se povrne. Narodni pesmi, ki se pojeta kot nagrobnici. Za moški zbor četverglasno postavil Oskar Dev. 1913. Založila in natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 20 kom. 6 kron. — Odkar pomnimo, gulijo pevski zbori ob pogrebnih one stare

dvorani Narodnega doma v Mariboru, bo v četrtek, dne 20. t. m. ob 8. zvečer. Govoril bo g. prof. dr. L. Poljanec: Med snegom in ledom; balja iz pradavnih časov. — Vabimo ponovno vse mariborske in okoliške Slovence brez razlike na ta zanimiva in poučna predavanja, zlasti pa še k tukaj omenjenemu, ki bo nudilo vsakomur mnogo užitka in pouka. — Vstopnine ni!

Sv. Rok se je podrli. Ako se pe-
lješ po dolenski železnici od Vel.
Lašč proti Orteneku — vidiš lep gri-
ček s prijazno cerkvijo sv. Roka.
Tu je danes grozen pogled — kajti
polovica zvonika leži raztresena po
griču. Sv. Rok se je podrli. Zgrabil
ga je zadnji orkan in ga razdjal.
Gospodje so že napovedali zbirko za
nov stolp sv. Roka.

Nogo si je zlomil. 14letnega zi-
darskega delavca pri Kranjski stav-
binski družbi Lavriča Alojzija iz Tr-
bovelj, je te dni sunil delavec Jakop-
pec v jamo, pri čemur si je Lavrič
zlomil desno nogo. Prepeljati so ga
morali v deželno bolnišnico v Ljub-
ljano.

Nesreča pri stroju. Ko je te dni
vkladala 21letna delavka Terezija
Peharda v predilnici v Litiji volno v
stroj, jo je ta zagrabil za desno nogo
in ji je odtrgal vse prste na nogi.
Peharda je morala iskati pomoči v
deželni bolnišnici.

Ogenj. Dne 10. t. m. je izbruhnil
ogjenj na podu posestnika Gregorja
Starasiniča iz Preloke pri Črnomlju.
Ogenj je vpepelil pod z vso krmo
vred, ki se je nahajala v njem. Sta-
rasinič ima škode 700 kron, zavarov-
van pa je bil samo za sto kron. Za-
žgali so otroci, ki so se igrali z vžig-
alicami.

Škoda po viharju. Od vseh kra-
jev prihajajo poročila o škodi, ki jo je
napravil zadnji vihar. Ne samo v
Ljubljani, tudi po deželi je napravil
vihar, ki je ruval in lomil drevesa,
silno škodo.

Aretacija tatu. Ko se je vrnila
dne 13. t. m. kajzarica Ivana Tavželj
iz Dražice pri Borovnici z dela do-
mov in je stopila v sobo, je zagledala
v nji neznanega moža, ki je odpiral
omaro. Na njeno vprašanje, kaj tu
išče, je tujec odgovoril, da denar.
Vzel je nato tolar za pet kron in ne-
kaj drobiča ter je pobegnil. Hišna
vrata pa je zunaj zaklenil, da ga ne
bi mogla okradena žena zasledovati.
Orožništvo se je posrečilo tatu pri-
jeti v osebni večkrat zaradi tatvine
kaznovanega delavca Šimna Mo-
dica iz Ravnika pri Rakitni. Pri njem
so našli od ukradenega denarja še
3 K 78 vin. Modic je imel pri sebi na-
hrbntnik, v katerem so našli več raz-
ličnih stvari, ki so močno dišale po
tatvini. Modic je sedaj, hvala bogu,
že zaprt.

Ti ciganasti cigan. Pretekli pe-
tek popoldne je priromal k hiši po-
sestnika Janeza Marucelja iz Smer-
jenj cigan, ki se ni dosti zmenil za
otroke, ki so se igrali pred hišo.
Mahnil jo je v sobo, ukradel je dva-
najst kron, pa je odšel. Takole okrog
25 do 30 let mora biti star, vitek je,
nosi rjavo obleko, na glavi pa zelen,
plišast klobuk. Pri sebi je imel dru-
žico, kakih 20 do 25 let staro, v tem-
no obleko oblečeno ciganko. Oba, ci-
gan in ciganka sta imela s seboj
»punkelje«.

Divji lovec. Neki 22letni fantin
je hotel te dni »jagati« v gozdu pri
Podsmreku. S seboj je imel puško
dvocevko. Misli je izprva, da ga ni-
hče ne vidi, kar pa ni bilo res. Div-
lega lovca sta opazovali izpod ne-
kega kozolca dve ženski. Ko ju je
fant zagledal, je spoznal, da je izdan,
vrgel je puško v grmovje, in jo je po-
brisal. Ženski sta seveda nato šli po
puško in sta jo izročili nekemu članu
lovske družbe.

Mrtvega so našli. Preteklo so-
boto popoldne so našli ljudje med
Podkorenem in Radečani na Gorenj-
škem na deželni cesti 38letnega zi-
darja Giuseppe Dellamea iz Recola-
na, provincija Maggio v Italiji, mrt-
vega. Poleg trupla je ležala prazna
pivska steklenica, kjer se je najbrže
nahajalo žganje. Na truplu se ni ni-
česar poznalo, po čemur bi se dalo
soditi, da je Dellamea umrl nasilne
smrti. Mož je bil strasten žganjar in
je umrl najbrže na zastrupljenju
krvi.

Nesreča. 7letni kajzarjev sin Fr.
Brank iz Polja pri Vidicah žlahtnega
spomina je tekkel te dni za nekim ko-
lesarjem in je hotel na zadnje kolo
skočiti. Pri tem pa je prišel z desno
nogo med verigo, ki mu je zmečkala
palec na nogi.

Hlod ga je poškodoval. 5letnega
delavčevega sina Jožefa Ranta iz
Zgornje Gorice je te dni zadel neki
hlod na levo roko in mu jo težko po-
škodoval.

Obstrelil jo je. Dne 12. t. m. je
neki delavec po nesreči ustrelil v
levo nogo 28letno kajzarico Marijo
Nezmarh iz Rudnika pri Ljubljani.
Nesreča se je zgodila doma. Nezmar-
hova je težko poškodovala.

Brzovlak ga je povozil. V sobo-
to popoldne je hotel iti čez tir na glav-

nem kolodvoru v Beljaku podurad-
nik na kolodvorski pošti Jožef Ra-
dičnik. V tistem trenutku pa je privo-
zil brzovlak št. 1108 iz Pontebe.
Stroj je zgrabil Radičnika in ga po-
vozil. Odrezal mu je glavo od trupla
in mu jo popolnoma zmečkal.

Nesreča na Vrbskem jezeru.
Pastirji ob Vrbskem jezeru in sicer
južno od Vrbe, so videli, da se je po-
topil sredi jezera lep, eleganten čoln,
v katerem sta sedela gospod in gos-
pa. Ponesrečenca sta izginila v glo-
bino, prekucnen čoln pa je gnal ve-
ter naprej. O ponesrečencah še ni no-
benih podatkov.

Nesreča pri delu. Pri spravljanju
lesa po nekem strmeh jarku blizu
Trbiža se je sprožil par sto metrov
nad delavcem Antonom Miškotom
kot jajce debel kamen. Zadel je Mi-
škota v glavo in mu prebil lobanjo.
Smrtno nevarno ranjenega so prepe-
ljali v bolnico.

Velik vojaški izged. V neki go-
stilni v Sarajevu so se dne 18. t. m.
sprli artiljeristi in sanitetni vojniki.
Neki narednik je artiljerijskega č-
etovodja Röpnerja s sabljo tako udaril,
da ga je ubil. Dva druga četovodji
Ernst in Nagelreiter sta težko ran-
jena.

Velik požar. Največji mlin izven
Budimpešte, »Viktoria« v Szekelyju,
se je dne 17. t. m. ob 8. zjutraj vžgal.
Požar je vpepelil vse poslopje. Po-
žarna bramba se je morala boriti z
velikanskimi težavami, ker se ni mo-
gla približati plamenu. En delavec je
bil pri reševanju težko poškodovan.
Aktivni kapital mlina znaša 1 in pol
milijona kron. Blago je bilo v zadnji
bilanci navedeno s 4.3 mil., vrednost
oprave pa z 2 milijona kron.

**Na smrt obsojen kaznjavec po-
begnil iz ječe.** Te dni je bil v Sara-
jevu obsojen na smrt morilec Stif.
Dne 17. t. m. pa je Stif pobegnil iz
ječe z dvema drugima kaznjencema,
ki sta bila v isti ječi, kakor Stif. Lo-
povi so prepilili klove, predrli slab
jetniški zid in so pobegnili na cesto.
Straža je zaman izstrelila za pobe-
gnili kaznjenci več streliv. Lopove
so začeli takoj zasledovati s policijs-
kimi psi, vendar jih doslej še niso
dobili. Na njih glave je razpisana
premijska 2000 K.

Velika tatvina. Pred nekaj dne-
vi se je izvršila v nekem poštnem
vlaku francoske severne železnice
velika tatvina. Med vožnjo je bilo
vlomljeno v neko omaro za denar.
Tatovi so odnesli 100.000 frankov.
Kakor se sodi, so izvršili tatvino
poštni uradniki, ki so sedaj že v pre-
iskavi.

V gorah zamedena. 24 let stari
asistent žužne železnice Ernst
Aschenbrenner in asistent državne
železnice J. Skofizh sta napravila te
dni izlet v koroške gore, od koder
se nista vrnila. Boje se, da ju je za-
medel sneg.

**Zopet velikanski vihar na Hu-
ronskem jezeru.** Kakor se iz Chikage
poročila, je ponoči na nedeljo zopet
divjal snežni vihar, ki ni za prvim
prav nič zaostal. Na Huronskem je-
zeru so se tri velike ladje potopile.
Utonilo je nad 275 oseb.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Ljubezen in zločin. Z zanimivo
afero se peča pariška policija. Zna-
na kokota Lina Daresmova je pri-
redila nekega večera gostiljo, h ka-
teri je bilo povabljenih približno dva-
najst oseb, med katerimi je bil tudi
mlad španski diplomat, ki je bil v so-
rodstvu z imenito osebnostjo na
Španskem. Mladi diplomat se je za-
nimel cel čas za svojo sosedo, zelo
krasno, mlado damo z bogatim kin-
čem, med katerim je imel samo pr-
stan s safirovimi kamni cen 10.000
frankov. Mladi diplomat je spremlj-
val gostijo krasotico domov v svoje
stanovanje. Ko pa se je zjutraj mlada
dama prebudila, je videla, da je di-
plomat izginil. Z njim pa je izginil
tudi dragoceni prstan. Krasotica je
ovadila celo zadevo policiji in je raz-
odela, da ji je ponočni elegantni mož
dajal pušit cigarete, v katerih je bil
opi in da jo je s tem omamili. Razu-
me se, da je postal ta čudni dogo-
dek ljubezni predmet živahnega raz-
govora v celem Parizu.

Žalibog. Nemški cesar Vi-
ljem je prišel v Vratislavo k razsta-
vi, ki so jo tam priredili v proslavo
stoletnice boja z Napoleonom. Teh
bojev se je udeležil kot častnik nem-
ški pesnik Teodor Körner. Ta je v
onih bojih tudi umrl. Napisal je mno-
go bojnih in domovinskih pesmi, s
katerimi je navduševal Nemce proti
Francozom. Körnerjeva rodbina ži-
vi še doslej in eden njenih članov je
tudi prišel v Vratislavo, da pozdravi
cesarja Viljema na razstavi. Razu-
me se, da so ga predstavili cesarju
Viljemu mu je milostno podal roko in
ga je vprašal v šali: »Oh, ljubi Kör-
ner, gotovo je vaše krstno ime Teo-
dor?« — »Ne, Veličanstvo,« se je
oglasil odgovor: »Samo Viljem žali-
bog.«

Koncert ob polnoči. Uloga
»Otella« je napisal Verdi za svojega
priatelja Francesca Tamagua, naj-

slavnejšega laškega tenorista svoje
dobe. Ta je dosegel v letih 1886—87
v gledališču »Scala« v Milanu velik
uspeh in je postal ljubljenec naroda.
Nekoč se je vračal z nekega dobro-
delnega koncerta, pri katerem je
sodeloval v spremstvu prijateljev v
v hotelu na trgu La scala. Bila je
krasna mesečna noč. Čez nekaj ča-
sa se je pojavil Tamagua na balko-
nu in je zapel arijo: »Ljudstvo vris-
kaj!« iz prvega dejanja. Okno za
oknom se je odpiralo in čez nekaj
časa se je spremenil cel trg v gla-
dališče. Silno navdušenje, ploskanje
in klici »Evviva Tamagua« so se
razlegali okrog.

Ljubljana.

— **Uspeh slov. sokolov v Pari-
zu.** Celo nedeljo in cel ponedeljek je
čakala slovenska javnost brzovajko
iz Pariza. Saj je nastop v Parizu po-
menil nastop Slovencev v medna-
rodni tekmi. Že to da mali poldrug-
milijonski narod nastopi v tekmi s
svetovnimi narodi, je za nas častno.
Hrvati so si očitali, da niso izpolnili
svoje dolžnosti, ker niso šli na tek-
mo v Pariz. Pojavili so se tudi pri
nas glasovi, češ da udeležba na tek-
mah stane denarja, pa nima prave
praktične vrednosti. Tekma v Pari-
zu je nas stala 6000 K. Od svoje
strani bi zagovarjali mnenje onih, ki
trdijo, da mednarodne tekme za nas
niso brez pomena, nasprotno nam
dajejo priliko, da budimo v svetu za-
nimanje za nas. Treba bi bilo seveda
take prilike primerno prarabiti in in-
formirati časopisje v kraju, kjer na-
stopamo. To delajo tudi drugi. Tako
se pridobivajo prijatelji in simpatije.
Naše sokolske vrste se vadijo in tek-
mujejo ne samo za to, da nastopamo
v tekmi z drugimi — ampak, da bi
si priborili kolikor mogoče prvo me-
sto. Imamo tudi telovadce, ki so
zmožni priboriti nam ugledno mesto
v mednarodnih vrstah. **Toda, ako
nismo prvi je častno za nas, da smo
med prvimi. Zato moremo in smemo
tudi peto mesto, ki ga je dobila slo-
venska vrsta v Parizu smatrati za
uspeh.** — Slovenci so dosegli 84.1%
vseh točk, ker dobe vse tekmovalne
vrste, ki dosežejo nad 80% točk prvo
nagrado — jo doli tudi slovenska
vrsta. V splošnem so po procentih
vsi narodi napredovali. To kaže sle-
deča primera:

	Turin	Pariz
Čehi	86.5%	95.6%
Francozi	82.9	92.2
Italijani	79.3	91.9
Belgijci	65.5	87.2
Slovenci	78.2	84.1

Torej napredovali smo z drugi-
mi vred. Da pa smo zamenjali me-
sto, temu so vzrok važne izpremem-
be, ki so jih izvršili gimnasti v svojo
korist. Tako je bilo v Turinu vseh
možnih točk 1126, v Parizu pa samo
840. Vaje so bile prikkrojene po fran-
coskem sistemu — posebno so se
znizale točke (za polovico!) v prosti
tekmi, v kateri so dosegli Čehi in
Slovenci v Turinu največ točk (me-
tanje kroglje itd.) Pri teh izpremem-
bah je bilo mogoče, da so nas drugi
premagali za nekaj točk. Da se ne bo
trdilo, da sodimo pristransko naj tu
navedemo, kaj piše poročevalec
»Českega Slova« v dopisu pred tek-
mo: »Neprijaznost in slabo prikri-
van strah francoskih gimnastov pred
sokolskimi društvi, se je najlepše po-
kazal, ko je prosil brat načelnik, da
bi smel v petek s češko in slovensko
sokolsko vrstjo poskusiti slabo fran-
cosko telovadno orodje. To se mu je
z ljubeznivimi besedami odreklo.
Zato so morali iti v neko predmestno
telovadnico v Clichy. Francoske
telovadnice so bolj podobne cirku-
sum nego našim telovadnicam, kjer
je tam šport pred telovadbo. Orodje
je slabo. Zanimivo je, da so za Fran-
coze nastopili — Arabci iz Tunisa.
Čehi in Slovenci so v Clichy imeli
skupno vajo. Dopsnik pravi, da so
vsi čutili, da se bodo borili za čast
slovenskega sokolstva. Dalje piše
doslovno: Na slabem franc. orodju so
se naši in slovenski bratje težko raz-
vili: Nerodna, trda in nizka bradla
je postala prvi poskusni predmet —
po tem pa drog, smešni konj in ne-
navadnih krogi. V neki vaji so vsi te-
lovadci delali napako, vsled napač-
nega pojmovanja. Čehi so telovadili
kot levji. Slovenci so bili vidno slab-
ši... Tako dopisnik pred tekmo. Iz
dopisa se kaže zelo malo upanja na
zmago. No, dobra sreča je prisodila
kljub temu Čehom prvo mesto. Veli-
kanski navdušenje je zavladalo v
nedeljo zvečer po vsem Češkem, ko
je prišel telegram o zmagi. Vso noč
je deloval telefon. Po vseh krajih se
je slavila zmagav. V Ljubljani za sedaj
ne bo te radosti — kljub temu smo
lahko ponosni na svoje sokolstvo.
Bili smo v Parizu. Predsednik Poin-
caré je pozdravil tudi Slovence. Ako
nismo prvi smo med prvimi. Dokler
bo v nas sila in volja, da tekmujejo
na mednarodnih tekмах v svetovnih
mestih — bo to znamenje naše sile

in volje do življenja. Kadar bomo re-
signirali — propademo pozabljeni-
sti. Slovenski narod je lahko ponosen
na svoje sokolstvo, ki nosi njegovo
lame med svet! Našim vrlim borite-
ljem, ki so pod težkimi pogoji storili
svojo sokolsko dolžnost naš: na
zdar!

— »Roman vodiške Johance« iz-
ide v kratkem.

Slovensko gledališče. »Nikolaj
Zrinjski«. Ako pomenijo doseganje
predstave hrv. opere v Ljubljani »si-
jajen uspeh«, pomeni sinočnja pred-
stava gotovo — triumf. Slovensko
gledališče že dolgo ni bilo priziči-
če takih ovacij, kakor jih je sinoči pri-
redilo občinstvo hrv. pevcem. Gledali-
šče je bilo seveda nabito polno. Mno-
gimi ljudje je moralo oditi, ker niso do-
bili vstopnice. Zrinjski je nam že
znan iz prejšnjih sezon, ko so peli
Nolli, Orželski itd. Bile so lepe pred-
stave, toda sinoči je pel Zrinjskega
Vuškovič in to s pravo hrvatsko
krvjo. Ni čuda, da je doživel zadnje
čase med nami toliko oboževanja.
Enako krasni so bili v svojih vlogah
Koroščeva, Polakova in Jastrzebski.
Obe dama sta prešli na drugem de-
janju krasne šopke. Druge vloge so
peli Križaj, Kondracki, Stimec. Ob-
činstvo je bilo navdušeno. Za posa-
meznimi prizori so sledile salve apla-
vza. Opera da mnogo prilike, da
pridejo vsi igralci do veljave. Pevci
so se res izkazali. Pa tudi cela insce-
nacija je bila izborna. Jelenine sanje
še nismo videli tako lepo vprizorje-
nih. Težko je najti besedi pohvale, ki
bi označile ta uspeh. Na koncu pred-
stave je občinstvo stalo in ploskalo,
ploskalo... Dame so metale rože na
oder. Triumf, to je edina beseda. Bi-
lo je pri predstavi mnogo gospode,
častnikov itd. Bili so gotovo veseli,
da so videli ta — triumf.

**Iz pisarne slovenskega gledali-
šča.** V soboto, dne 22. t. m. se upri-
zori v slovenskem gledališču Avgust
Strindbergov »Oče«, ki je ljubljans-
kemu občinstvu pač še v živem spo-
minu. Saj je gostoval predlanskem v
naslovni vlogi letošnji ravnatelj slov.
gledališča, gospod Ignacij Borštnik,
ki je ravno v tej vlogi dosegel pri
nas enega svojih največjih uspehov.
Tudi leto nastopi on v naslovni vlo-
gi. **To je zadnji polizkus pribaviti ob-
činstvo z resno dramo v gledališču.**
Vodstvo je vezano na obisk, in nihče
ne bo imel pravice, mu kaj predba-
civati, če se tudi ob tej priliki občin-
stvo vabilo ne odzove, in bo tako
vodstvo prisiljeno igrati le same bur-
ke, veseloigre itd. Oseboje je že sko-
raj kompletno, kajti tekem zadnjih
dni sta bili na novo angaževani gđ.
A. Winterova, ki je ljubljanskemu
občinstvu gotovo jako dobrodošla
znanka, in mlada talentirana igralka
iz Zagreba, gđ. Gjorgjevičeva.

Dramatična šola. Dramatična
šola slovenskega gledališča se pri-
čne v najkrajšem času. Oni gospodje
in dame, ki se mislijo vpisati, naj se
oglasijo tekom tega tedna v gledališki
dvorani (gledališče, 2. nadstropje)
zvečer med 6. in 7. uro. Vrhovno
vodstvo dramatične šole bo imel g.
ravnatelj Ignacij Borštnik sam, pod-
učeval bo pa g. režiser Milan Skr-
binšek, ki je že lani pri javnih pro-
dukcijah svojih privatnih učencev in
učenk dokazal svoje pedagoške
zmožnosti. Dosegel je v kratkem ča-
su jako lepe uspehe. — Dasi se radi
poznega časa dramatična šola ne bo
mogla vršiti v tistem obsegu in po
tistem načrtu, kakor ga je nasvetov-
val g. Skrbinšek pred kratkim v
svojem podlistku v »Dnevu«, se bo
letošnja dramatična šola vendar bi-
stveno zelo razlikovala od prejšnjih,
ker se bo poučevalo po čisto drugi,
moderni metodi, ki ni le boljša in
sploh prava, temveč je tudi izvan-
redno zanimiva. A o tem še pravo-
časno.

— **Nov kinematograf v Ljubljani.**
Mestni svet je dovolil »Dramatič-
nemu društvu« za 5 let v najem biv-
še vojaško skladišče ob »Narodnem
domu«. Ta stavba se bo v najkraj-
šem času popolnoma prenovila. Na-
črti so že gotovi in jih je vlada že
potrdila. Poslopje bo izgledalo zelo
okusno, moderno in bo prav primer-
no za kinematograf. S tem bo pridobi-
la cela okolica, ki jo sedanja pod-
tija kazi. Notranost bo za kinemato-
grafične predstave prkerno urejena
in bo podobna malemu gledališču.
Dajale se bodo najlepše predstave.
V kratkem se začne z delom. Ljub-
ljčanom bo s tem gotovo ustre-
ženo.

— **Terčjalke na delu.** V tobačni
tovarni agitirajo klerikalne organiza-
torice za volitve v obrtno sodišče,
češ, da mora po volilni dolžnosti
vsaka delavka voliti klerikalne kan-
didate. Pozor delavci!

— **Predavanja o hipnozi in suges-
tiji** bo kavarnah in v »Narodnem
domu« bo pa enkrat zadosti. Sred-
nješolci od tega absolutno ničesar
nimajo — razven I K manj v žepu.

— **Ljubljanski društveni orke-
ster** priredi danes v sredo prvi dru-
štveni koncert pod vodstvom kon-
certnega mojstra g. Bogomila Čer-

nyja v hotelu Tratinik (Zlata kaplja).
Člani vstopnine prosti, nečlani pla-
čajo 40 vinarjev. Začetek ob 8. uri
zvečer. Za polnoštevilo udeležbo se
priporoča odbor ljubljanskega dru-
štvenega orkestra.

— **Vodiški čudeži** so tako zani-
mivi, da jih je bilo tekem nekaj dni
prodanih skoro 25.000, še večje za-
nimanje pa zasluži »Johanca« sama,
ki nastopi med ostalim dobro izbra-
nim sporedom v soboto, 22. t. m. na
zabavnem večeru društva slov. so-
trudnikov v mali dvorani »Narod-
nega doma«.

— **Kamen mu je zmečkal roko.**
Ko je te dni dvignil 15letni delavec
Stanko Cizelj pri Oražmu na Selu
kamen, da bi z njim obežl zelje,
mu je kamen padel na levo roko in
mu jo je zmečkal. Cizelj je moral
iskati pomoči v deželni bolnici.

— **Nesreča.** Jožefa Gašparič,
15letna delavka v Kolinski tovarni
je bila te dni pri delu pri skladov-
nici zabojev. Nenadoma se je skla-
dovnica podrli in je Gasparičevo
poškodovala na desni roki.

Nepreviden kolesar. Pred krat-
kim je podrli neki kolesar, ki je dir-
jal po cesti za vodo, neko 7letno de-
klco in nekega 13letnega dečka. Oba
sta zadobila k sreči le lahke po-
škodbe.

— **Našel se je mlad pes.** Dobi se
v Spod. Šiški, Planinska cesta 195.

— **Roger la Houte.** znameniti
roman v filmu »Živ in mrtev« je vse
obiskovalce očaral. Veletragična do
skrajnosti, napetost vzbujajoča učin-
kuje od začetka do konca s tako sil-
no močjo, da se zdijo kratke pavze
med vsakim delom še predolge in
vsakdo nestrpno pričakuje konca.
Ta spored šolski mladini ni dostopen
V petek »Strupena kača« pri vseh
predstavah. V soboto »Mrtvi go-
vore«.

Najnovjša tele- fonska in brzovajra poročila.

**NASILJE UMIRAJOČEGA KLERI-
KALIZMA NA ČEŠKEM.**

Praga, 18. novembra. Danes so
tu razpustili »Svobodno Misel«
(Volna Myslenka) in konfiscirali nje-
no premoženje v denarju, ki je zna-
šalo tisoče in tisoče. Knjige in izda-
ne publikacije so morali naložiti na
vozove za mobilije. »Svobodna Mi-
sel« na Češkem je silno plodonosno
delovala in posledice so se pokazale
že pri zadnjih volitvah, pri katerih
ni bil izvoljen niti en klerikalec.
»Svobodna Misel« je imela vsled
vzornega gospodarstva krasno in
veliko premoženje in ravno te dni je
podedovala okoli 100.000 K. Tu vla-
da velikansko ogorčenje in bati se
je še kaj hujskega.

VAŽNE BESEDE KOKOVCEVA.

Berlin, 18. novembra. Kokov-
cev se je napram zastopniku »Lokal
Anzeigerja« izrazil sledeče: Sem
optimist; vse doseganje težkoc se
bije razrešene. Tudi grško - turški
odnosaji so se zboljšali in naposed
je lepo rešilo. V alban. vprašanju
je politika Rusije sledeča: sklepi
londonske konference se ne smejo
niti dotakniti, temveč mora ostati
vse tako, kakor je bilo sklenjeno.
Glede malih izprememb je pa še An-
glija izdelala kompromisni načrt, ki
ga bodo veselile pač sprejele. Kar
se tiče razmerja z Avstro - Ogrsko,
se je razmerje pred tedni mnogo iz-
boljšalo. O tem se je prepričal tudi v
pogovoru z avstro - ogrskim posla-
nikom v Parizu. Srbske aspiracije
na severne albanske kraje ne bodo
od Rusije v nobeni smeri podpirane
in so vse vesti, ki kaj takega govo-
re, čisto brez podlage. Srbija v tem
ozrlu ne more računati na Rusijo in
rusko pomoč.

AVSTRIJSKI INDUSTRIJALCI PROTI POLITIKI GROFA BERCHTOLDA.

Dunaj, 18. novembra. Na zbora-
vanju avstrijskih industrijalcev je
govoril tudi industrijalec Vetter, ki je
obsodil Berchtoldovo zunanjo politi-
ko in šuntanje tiskovnega urada,
ki edin je zagrešil vso vojno nevar-
nost in nam zasovražil Srbe in pri-
dobil Albance, od katerih imajo av-
strijski davkoplačevalci milijardo
škode.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Dunaj, 18. novembra. Danes so
Rusini zopet začeli z obstrukcijo,
toda pozneje po konferenci z grofom
Stürgkhom so to opustili. Na zahte-
vo Rusinov pa nastopi sedaj v par-
lamentu večdnevna pavza, dokler
ne pride do odločitve med Poljaki in
Rusini glede galjske volilne refor-
me. Še je prihodnih tork se bo gla-
sovalo o davku na žganje.

Pri današnji razpravi je dr. Strasky povdaril, da z izrazom »trotelski Dunaj« ni mislil dunajskega prebivalstva, temveč sistem, ki vlada na magistratu in ki krađe čeških otrokom šolo in zavetišče. Pri tem je prišlo do scen med Nemci in Čehi.

IZ BALKANA.

Belgrad, 18. novembra. Spalajkovič je imenovan za srbskega poslanika v Petrogradu.

Sofija, 18. novembra. General Savov obeta nova razkritja. Izda brošuro, v kateri se bo branil proti napadom, ki lete od vseh strani nanj.

Pariz, 18. novembra. Bolgarska vlada je grški vladi sporočila, da tako dolgo ni misliti na vzpostavitev diplomatskih odnosov med obema državama, dokler ni rešeno vprašanje ujetnikov.

RAZMERE NA BOLGARSKEM.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) »Politiki« javljajo iz Sofije, da tamošnji politični krogi smatrajo abdikcijo kralja Ferdinandu v korist prestolonasledniku Borisu za sklenjeno stvar.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) V Sofiji je pravi kaos. Izven Sofije, posebno v manjših mestih in na deželi je še relativen mir, pristo bolgarsko ljudstvo nikdar ni pokazovalo posebnega zanimanja za javna vprašanja in ga niti sedaj ne pokazuje. Zato je pa v Sofiji vse narobe, voditelji se medsebojno tako obtožujejo, kakor še nikdar, pri tem pa mnogi še vedno izražajo nado, da bo buhareški mir spremenjen v korist Bolgarski. Seveda je to izključeno, ker teh stremiljen razum ene, nobena evropska velika sila ne bo podpirala, ali dejstvo, da se na Bolgarskem še vedno vdajajo takim praznim nadam, dokazuje, da je še daleč čas, ko bodo na Bolgarskem začeli mirno in hladno presojati položaj, ki je bil vstvarjen s srbsko zmago ob reki Bregalnici.

V tukajšnjih političnih krogih ne pričakujejo posebnih sprememb na Bolgarskem niti v slučaju, ako kralj Ferdinand res odstopi in ga zamenja na prestolu njegov naistarejši sin Boris. To bi bila samo sprememba osebe na prestolu, prebivalstvo bi pa ostalo nespremenjeno; pod vplivom očeta ali pa kake klike bi mladi kralj skoraj gotovo nadaljeval politiko svojega očeta.

PROPAGANDA ZA KATOLICIZEM NA BOLGARSKEM.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Propaganda za prestop Bolgarov v unijo z Rimom, je spremenila svojo obliko. Do sedaj so jo vodili politiki, ki so hoteli z ene strani nagajati Rusiji in jo prisiliti, da se zavzame za Bolgarsko proti Srbiji, z druge strani so pa upali, da bo macedonsko prebivalstvo prestopilo v unijo, ki se bo smatrala za bolgarsko vero in tako bo tudi to prebivalstvo pridobljeno za bolgarsko stvar.

Pokazalo se je, da so bili ti računi napačni in sedaj se politiki ne zmenijo več veliko za vprašanje unije. Rusija dobro ve, da je bolgarsko ljudstvo preveč konservativno, da bi se hotelo kar tako pustiti pravoslavje in se ni za gibanje niti zmenilo. Ravno tako ni bilo nobenega upanja, da bi se macedonsko prebivalstvo dalo s pomočjo Rima pridobiti za bolgarsko stvar. V Macedoniji ni tal za bolgarsko propagando, ljudstvo je srečno, da ga je Srbija osvobodila turškega jarma in je Srbiji hvaležno za red, ki ga je vpeljala. O tem so se mogli prepričati bolgarski četaši, ki so prišli v Macedonijo hujskati prebivalstvo proti srbski upravi, pa jih je prebivalstvo samo izročilo srbskim oblastem.

Propaganda za unijo na Bolgarskem je torej izgubila svoje nacionalno obilježje, pač pa se Rim trudi, da postavi gibanje na čisto versko stališče, v tem pa bo še manj uspeha.

MACEDONCI V GRŠKEM VJETNIŠTVU.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Za časa vojne z Bolgarijo so Grki zaprili več tisoč macedonskih Slovanov, ki so se smatrali za Bolgare in so jih po večini proglasili za vojne vjetnike. Večina teh Macedoncev je pa rodem iz krajev, ki so pripadli Srbiji, torej so sedaj srbski državljani in njihovi sorodniki so se obrnili na srbsko vlado, da bi ona posredovala pri grški vladi, da bi bili ti vjetniki izpuščeni. Srbska vlada je takoj zahtevala od grške vlade, da pusti na svobodo njene državljane in res so grške oblasti tako dovolile del teh vjetnikov v Solun in jih izročile srbskemu gene-

ralnemu konzulatu, ki je poskrbel, da so mogli neovirano oditi na svoja domovja.

Sedaj je pa prišel drugi del teh vjetnikov v Solun, ali grške oblasti jih niso izročile srbskemu konzulatu, temveč jih držijo zaprte v poslopiju rumunske šole, kjer zmrzujejo in trpijo lakoto. Srbski vice - konzul je za to zvedel in je posredoval takoj pri grškem guvernerju, da pusti vjete Macedonce na svobodo. Ker je ostalo to posredovanje brez uspeha, se je srbski vice - konzul Dimitrijevič, ki v odsotnosti generalnega konzula vodi posle konzulata, obrnil na vlado v Belgradu in ta bo od grške vlade energično zahtevala, da pusti njene državljane na svobodo.

Upati je, da bo stvar v kratkem urejena. To zahteva enodušno in odločno vsa srbska javnost. Ako Grki mislijo, da se Srbija ne bo zavzela za vjetnike zato, ker se oni priznavajo za Bolgare, se motijo, ker srbska vlada se bo zavzela z vso energijo za vsakega svojega državljana brez ozira na njegovo vero in narodnost.

PRVA OBLETNICA OSVOBODITVE BITOLJA.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) V Bitolj je odpotoval na proslavo prve obletnice osvoboditve prestolonaslednik Aleksander. Z njim potuje ministrski predsednik Pašič, minister narodnega gospodarstva Zankovič in odpravnih poslov francoskega poslanštva Demain. Prestolonaslednik potuje s spremstvom do Velesa po čezalci, dalje pa na avtomobilih preko Prilepa v Bitolj.

Belgrajsko občino bo zastopal pri proslavi župan Davidovič z večjim številom občinskih svetnikov.

RUDARSTVO V NOVI SRBIJI.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Ker so v Novi Srbiji najdeni sledovi silno bogatih rudnikov, se ne bo dalo dovoljenje zasebnikom za izkoriščanje rudnikov vsaj dotlej, dokler državni rudarski strokovnjaki ne proučijo rudarstva v novih krajih, ker bo večje število rudnikov izkoriščala država sama v lastni režiji.

NOVE ŽELEZNICE V SRBIJI.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevnu«.) Železniško ravnateljstvo je potrdilo pogodbo s francosko - srbsko družbo za industrijska podjetja glede

proučevanja naslednjih novih železniških prog: Merdare - Priština in Raška - Mitrovica.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, shrambe in drvarnice se odda s 1. decembrom. Poizve se v »Prvi anončni pisarni«. 1133-3

Išče se 2 sobi s kuhinjo, eventualno velika soba s kuhinjo s 1. februarjem ali 1. januarjem. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 1132-1

Odda se meblovana in ena nemeblovana soba. Poizve se v »Prvi anončni pisarni«. 1131-3

Za mesto Ljubljana odda edino zastopstvo

epohalnega specialnega izdelka proti trdnemu računom zmožna tovarna. — Strokovno znanje ni potrebno. Le solventni kupci naj se zglasijo pri pooblaščenca v sredo ali četrtek od 6.—7. ure zvečer v hotelu „Slon“, soba št. 34. Vprašanja z dežele pod „Prima Kundenkreis“, hotel „Elefant“, Ljubljana.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg št. 9

prporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj optični zavod.

Dalnogled, toplomere, in zrakomere vseh vrst. Očala, očalnik natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastonj in poštne prosto.

FRAN KRAIGHER

krojaški mojster
Gospeska ulica števil. 5
se priporoča slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih oblek po meri. — Inozemskega in domačega blaga veeno na izbero. — Sprejema tudi izdelovanje oblek in popravila. — Cene zmerne. — Izdeluje vsakovrstne svetovno znane gumbe iz svile in blaga, trpežne tudi za eksport po morju. 229

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izbornu upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Prodasta se dve kompletni posteljji iz trdega lesa. Šelenburgova ulica 6. II. nadstropje, levo.

Krojaštvo
Ivan Kersnič
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 32, I. nadstr. nad kavarno „Avstrija“
se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek po najnovejši modi. Solidno delo, zmerno nizke cene, znano pohvalna postrežba. — Popravila se hitro in ceno izvršujejo.

Moderne krasne bluze

iz svile, gaza, čipk, etamina, volne in barheta, vrhnja in spodnja krila, pletene jope, vse v največji izbiri po zelo ugodnih cenah v modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, :: nasproti :: glavne pošte.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad 8,000.000 K. K 1,000.000.

Stritarjeva ulica števil. 2, (lastna hiša)
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije.“

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke. Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Našim stalnim in en-gros odjemalcem

oddajamo nepremočljive pelerine najboljše vrste pod lastno ceno samo do novega leta.

Dežne plašče v vseh barvah in velikostih po najnižjih cenah.

priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

— Kje dobite —

najfinejši medicinski konjak, rum za čaj, šampanjec, Malago, Vermouth, Marsala, pristni kranjski brinjevec, slivovec; dalje Altwater, Vlahov, Maraschino, Fernet Branca in poleg tega še najboljše grenčice, kakor Campari-jevo, Pelinkovac, „FLORIJAN“, kakor tudi vse raznovrstne likerje, katere so

najboljše pijače?
Edino le pri

Antonu Turku

Trst, ulica Carlo Ghega števil. 10 (vogal : : : ulice C. Ritmeyer) : : : :

Dobiti je tudi :: Brezalkoholne pijače

kakor so: Marellčar, Jagodčnik, Limet, Hruškovec in Jabolčnik, popolnoma brez alkohola in po najnižjih cenah, in sicer po 48 stot liter. — Na željo je dobiti tudi na debelo.

Edina in največja zaloga v Trstu: Dalmatinskega tropinovca. — Razpošilja tudi na dom, in sicer v Trstu franco, a na deželo po poštnem povzetju.

Najboljša pijača grenčica :: Najfinejši dalmatinski Tropinovec
:: Florijan ::
Najboljša pijača grenčica :: Liter - Kron 1.60 - Liter